

Вальдемар Бонзельс

Переклад з німецької
Романа Матієва

УДК 82-31
ББК 83.3(4)
Б81

Серію “Богданова шкільна наука” засновано 2013 року

Ілюстрації *Маргарет Шрайбер*

Перекладено за виданням:

Waldemar Bonsels. Himmelsvolk.
Ein Buch von Blumen, Tieren und Gott.
Schuster&Loeffler, Berlin und Leipzig, 1920

Бонзельс Вальдемар

Б81

Небесний народ : повість / Вальдемар Бонзельс;
пер. з нім. Р. Матієва. — Тернопіль : Навчальна
книга–Богдан, 2013. — 216 с. — (Серія «Богданова
шкільна наука»).

ISBN 978-966-10-3625-2 (серія)

ISBN 978-966-10-2928-5

Повість «Небесний народ» ще раз і ще раз ставить перед читачем вічні і нелегкі запитання: що таке добро і зло, як втриматися між цими антиподами і не збочити з вірного шляху в нашому мінливому та химерному світі, як уберегти душу від гріха та в чому полягає вічне блаженство.

Головний герой книги — добрий дух природи ельф — самовіддано допомагає мешканцям лісової галявини дати відповідь на згадані питання, радіє і сумує разом з ними, бо й сам у полоні боротьби з власними сумнівами: далі безтурботно існувати в своєму комфортному світі чи випробувати долю земних істот, пізнавши таким чином справжнє людське щастя.

УДК 82-31
ББК 83.3(4)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-3625-2 (серія)
ISBN 978-966-10-2928-5

© Матієв Р., переклад, 2013
© Видавництво «Навчальна книга –
Богдан», 2013

ЛІСОВА ГАЛЯВИНА

На узліссі, на старій липі, настільки старій, що вона цієї весни, мабуть, не зможе розпустити листки на грубезних покручених гілляках, сидів шпак Куно. Сонце ще не зійшло, і птах удосвіта старанно чистив пір'ячко. На грудях у шпака воно вже вилискувало то чорним, то золотистим, тому він виглядав просто неперевершено. Внизу, на березі струмка, який неквапливо жебонів біля старезної липи, метушилася поміж першими паростками очерету Онна — плиска.

— Агов, мадам, вітаю! — гукнув згори Куно. — Та перестаньте труситися, шановна, ви ж бачите: я прилетів. А це означає що? Весна скоро, пані, весна йде!

Плиска зненацька влякла на місці і задерла голову.

«Ага, ось він, шпак», — зауважила вона подумки і пробурчала:

— Тих шпаків розвелось стільки!

— Таких, як я, обмаль, — аж образився шпак. — Я, власне, зашвидко прилетів і до того ж зовсім недавно, ви розумієте, що я маю на увазі?

— Та все я прекрасно розумію, — розпочала-таки розмову плиска. — Ви часом тут не гніздо собі збираєтеся звити?

— Тут, це де? На липі? Це як, укупі з усіма воронами, совами та білками, одним словом: всіма, хто чужі гнізда плюндрує? Чи пропонуєте влаштувати

гніздо у них під носом? Може, ви, пані, на чомусь і розумієтеся, але, даруйте, гадаю — не в цьому питанні. Та хай там як, але хоч би гасати туди-сюди перестали — і то добре. Господи Боже, але й день гарний сьогодні!

— Та ви просто нахаба, яких світ не бачив! — розсердилася Онна.

— Та хто би міг подумати! — щиро здивувався шпак. — Ви навіть не уявляєте, скільки народу вже про мене так казало. А знаєте, я поняття зеленого не маю, чому? Чому сьогодні так люблять усяку гидоту хто говорити, а хто слухати? Ото, дійсно, питання. А правда, таки гарний день видався?

— Про мене, — буркнула плиска і вже зібралася було йти.

— Та зачекайте, не йдіть, — спинив її шпак. — Якщо так вестимете бесіду, то жодна жива істота з вами не зможе поспілкуватися. Ви там щось зле на весну наговорювали, так? Дивина та й годі. А якими ви всі, лісове птаство маю на увазі, одразу пихатими стаєте, як тільки-но весняне сонечко хоча б раз крізь хмари на вас бликне. Я оце недавно зустрів у терені в'юрка, тож той замазура почав розповідати, що він — золотий горобець. Ви собі можете таке уявити?

— А що, він мав у вас дозволу питатися, чи можна пофантазувати, чи ні?

— Терен зацвів уже, — задумливо промовив Куно. — Вам доводилося коли-небудь сидіти в його цвіті? Квіти ніби самі випромінюють світло, тож поринаєш у нього, немов купаєшся в сонячному промінні... Я, мадам, хочу сказати: ви та, котра полюбляє тільки болотом і трясовиною брѳохати, тож лише називаєтеся птахом.

ТРАУЛЬ

На галявину з усіма її мешканцями прийшов теплий весняний вечір. Це був один з тих надзвичайно світлих вечорів, які сповнюють серця усього живого таким миром і спокоєм, котрі й словами описати важко. Сонце поволеньки ховалося за вузьке пасмо гір на заході, від чого їх краї спалахнули розпеченим золотом, а громіздки хмари вдалині заіскрилися білим та криваво-червоним. Від цієї величної картини віяло такою ясою та спокоєм, що ніхто, підвівши очі до неба, не міг думати про щось дріб'язкове та непотрібне, і на всій землі запанували мир та щастя.

Відблиск сонця, що заходило, сягав найдальших глибин трав'яних заростів узлісся. Жовтяві промінчики струмували крізь листя старої липи, що здавалося, ніби легкий вітерець здуває потоками з її вершини щире золото. Квіти не могли заснути від щастя, котре переповнювало душі: до них і далі прилітали жуки та метелики — майже нечутні і від цього таємничі. Тихі гості не заважали, бо не хотіли перешкоджати благоговінню під ніжним прохолодним вітерцем, який заколихував.

Ось галявиною прокотився ледве чутний шерхіт. Він ішов від липи, у гіллі якої заплутувався вечірній вітерець. Так усі довідалися, що старе дерево, перед тим як прийде нічний спокій, хоче розповісти одну зі своїх історій про людей. Тихий порух липового гілля

передався травам, квітам і тваринам, отож всі радісно чекали оповіді. Хіба може бути щось краще, ніж весняного вечора заплющити очі та прислухатися до голосу того, кого любиш, кому довіряєш! Він ще не хоче засинати, але й не хоче порушувати тиші прохолодної ночі, бажає продовжити щастя прожитого дня, відганяючи на деякий час сон, подібно до того, як це робить біль або сум. Проте радість та смуток у присмерку дня, що відходить, не мають своєї повної сили. Вони ніби розуміють, що схожі на протилежності в природі: світло й темряву. Тож ці два антагоністи по чергово змінюють одне одного в серцях земних створінь.

Липа хотіла вже починати, але у заростях над ставком подала свій голос вільшанка. У золотистих променях він прозвучав так мило, викликав таку радість, що на якусь мить хотілося заплющити очі, щоб зберегти неповторність відчуттів, спричинених цією пташиною піснею. В сутінках шум вітру, дзюрчання струмка та спів пернатих зливаються в одну гармонійну мелодію, в якій усі створіння радо висловлюють дяку Небесному Отцю.

Коли вільшанка доспівала пісню до кінця, вона пурхнула в золотисто-зелене шатро липи й прислухалася, як і інші створіння, до шелесту велетенської крони. Отож я переповім вам оповідь старого дерева.

— Сьогодні прийшов вам час дізнатися, — почала липа, — звідки походить ім'я Трауленського струмка, біля якого ми всі живемо. Ця історія сталася, як сказали би люди, десь триста років тому. За цей час багато людей народилося і багато померло. Виглядали вони по-різному, так само як і вели себе, говорили та думали кожен по-своєму. Однак, незважаючи на всі

лише окреслює шляхи, якими можемо піти, а можемо й оминути.

Загалом, «Небесний народ» — повість філософська, хоча й читається, як казка. Та й справді — у ній звірі й рослини говорять, радіють і страждають. Крім того, діє зовсім казковий персонаж — ельф. Однак автор зумів, здавалось би, через прості життєві ситуації, через взаємини тварин і рослин заглибитися в суть нашого плинного життя, зазирнути в душі земних істот і висвітлити там найпотаємніше.

Є в повісті й кілька тремких сюжетів, де діють люди. Це «Ассапа та Ён», «Трауль», «Помираюче дитя» й «Царство». Як не парадоксально, але ці розділи, мабуть, сприймаються найважче. Можливо, від того, що такі вже ми, люди, м'яко кажучи, недосконалі, а подекуди й жорстокі. А може, тому, що змушують кожного зазирнути собі в душу і чесно визнати, де діємо по совісті, а де йдемо лукавими стежками.

Особливо хочеться виділити розділ «Царство», в якому біблійний сюжет подано з такою експресією (на межі надриву), що аж мурашки по тілу бігають. Тому, хоч-не-хоч, задумуєшся про вічність: а як там далі, чим треба платити в небі за свої земні справи?

Тобто — повість, з одного боку, розповідає про життя мешканців лісової галявини, а з другого — через їхні відчуття та переживання осягаємо сенс нашого буття в цьому, такому непростому, білому світі.

Слід зауважити, що в «Небесному народі» автор не цурається мальовничих описів природи та всього живого. Він просто милується та чудується власними героями! І не важливо — чи це лис Райнер зі

своїми хижими повадками, чи добродушний їжак Гассан, чи це стара і мудра сова Уку, чи сам головний персонаж — ельф. Усі вони мають риси, притаманні людям. Тож мимоволі забуваєш, що це, по суті, безмовні створіння, і вважаєш їх рівними нам істотами.

Ось так майстерно автор веде читача хитромудрими сплетіннями фантазій, оповідок, бувальщин та реальних подій, щоби показати нам нас ізсередини, показати нашу велич, а подекуди, як не прикро, й нашу жалюгідність.

Ну, що ж, якою б не була гіркою правда, на неї не нарікають. Просто треба пам'ятати слова маленького ельфа, що «...Людина суттєво відрізняється від усіх інших. У неї є те, що ставить її вище над усіма земними створіннями, — це свобода дії... вона наділена здатністю вибирати й творити добро. Коли вона так чинить, то стає подібною до Творця».

Ось такою життєвою мудрістю наповнені сторінки книжки. Тож читаймо, думаймо, вникаймо і вирішуймо кожен за себе...

Від редакції

Зміст

<i>Розділ перший. Лісова галявина</i>	3
<i>Розділ другий. Поява ельфа</i>	11
<i>Розділ третій. Весняна ніч</i>	23
<i>Розділ четвертий. Лісовий люд.</i>	33
<i>Розділ п'ятий. Смерть дуба</i>	41
<i>Розділ шостий. Про ангелів</i>	45
<i>Розділ сьомий. Бій Гассана з Алою</i>	55
<i>Розділ восьмий. Березка</i>	67
<i>Розділ дев'ятий. Жайвір</i>	74
<i>Розділ десятий. Ассапа та Єн</i>	80
<i>Розділ одинадцятий. Нічна розмова Уки з Ельфом</i> . . .	96
<i>Розділ дванадцятий. Трауль</i>	105
<i>Розділ тринадцятий. Хрущ</i>	120
<i>Розділ чотирнадцятий. Помираюче дитя</i>	132
<i>Розділ п'ятнадцятий. Лис.</i>	139
<i>Розділ шістнадцятий. Візит до королеви ельфів</i> . . .	161
<i>Розділ сімнадцятий. Царство</i>	178
<i>Розділ вісімнадцятий. Прощання</i>	202
«Людина наділена здатністю творити добро...».	
<i>Післямова</i>	209

Літературно-художнє видання

Серія «Богданова шкільна наука»

БОНЗЕЛЬС Вальдемар

НЕБЕСНИЙ НАРОД

Повість

Переклад з німецької *Романа Матієва*

Ілюстрації *Маргарет Шрайбер*

Головний редактор *Богдан Будний*
Літературний редактор *Петро Кітитор*
Обкладинка *Олега Кіналя*
Технічний редактор *Оксана Чучук*
Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 28.08.2013. Формат 84×108/32. Папір друкарський.
Гарнітура Georgia. Умовн. друк. арк. 11,34. Умовн. фарбо-відб. 11,34.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34А, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48; 52-19-66
office@bohdan-books.com, www.bohdan-books.com

ISBN 9789661029285

9 | 789661 | 029285 |